

ELS ORÍGENS

Segles XVII-XVIII

Els antecedents dels castells se situen en el segle XVII-XVIII en el ball de Valencians i les Moixigangues, balls representats en els quals els balladors acabaven les seves evolucions amb l'aixecament d'una petita piràmide humana. Aquests balls evolucionaren i van donar lloc al que actualment coneixem com a castells.

ELS INICIS

Primera meitat del segle XIX

El 1805 apareixen documentades, a Valls, les dues primeres colles castelleres: la dels pagesos i la dels menestrals. Sorgeix el nom de Xiquets de Valls, referit a les colles castelleres en general, i la capital de l'Alt Camp esdevé el bressol casteller.

ÈPOCA D'OR

Segona meitat del segle XIX

A partir del 1845 hi ha l'època d'or dels castells, dels quals s'assoleixen el tres de nou amb folre, el quatre de nou amb folre, el pilar de set amb folre i el cinc de vuit. Durant les dècades dels setanta i dels vuitanta d'aquest mateix segle, apareixen colles noves en altres poblacions.

De l'època d'or tenim documentades dues diades importants: el 1881, per Santa Tecla, a Tarragona, es descarreguen el tres i el quatre de nou sense folre, i el 1883, per Santa Úrsula, a Valls, s'assoleix el cinc de nou.

LA DECADÈNCIA

Final del segle XIX - inici del segle XX

En la darrera dècada del segle XIX arriba la decadència. Raons històriques i sociològiques provoquen la desaparició de totes les colles castelleres no vallenques i la paulatina davallada de l'alçada dels castells.

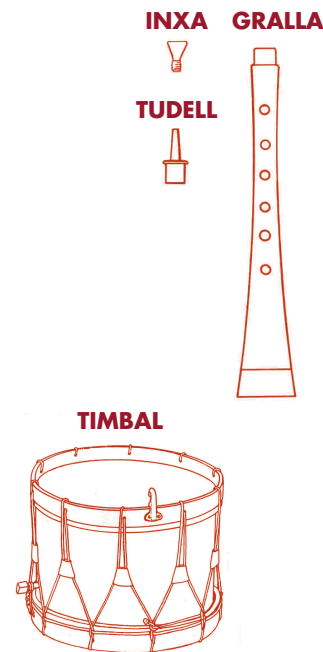
LA RENAIXENÇA

Anys vint i trenta

A partir del 1922 es tornen a bastir castells de set i sorgeixen colles noves (1925, Xiquets de Tarragona, i 1926, Nens del Vendrell). El 1932 es tornen a alçar castells de vuit.

LA GRALLA I EL TIMBAL

La música de la gralla és indispensable per a l'enlairament d'un castell.



- La gralla
Instrument de vent, de cos de fusta, que sona per la vibració d'una doble llengüeta de canya que el graller manté oprimida entre els llavis. El so produït per aquesta llengüeta (l'inxà) es transmet a l'instrument a través d'una petita peça de metall cònica anomenada tudell.

El toc de castells és el més usual en el món casteller, ja que ajuda a saber en quina fase es troba el castell que es carrega o es descarrega.

Les colles de grallers eren formades tradicionalment per dues gralles i un timbal, tot i que avui se'n troben grups de nombre molt divers.

LA INDUMENTÀRIA CASTELLERA

La vestimenta dels castellers és força simple: els pantalons blancs; la faixa, majoritàriament negra; la camisa folgada, amb el color distintiu de la colla, i el mocador vermell, farcit de petits cercles blancs.

